

Beoordeling beschermde soorten Vulcanus II, Vaassen

Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet

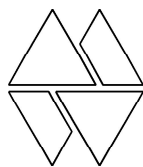
J.M. Reitsma

Beoordeling beschermde soorten Vulcanus II

Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet

J.M. Reitsma

Bureau Waardenburg bv

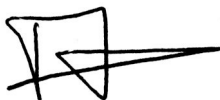
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

opdrachtgever: Hegeman Bouwontwikkeling bv

23 februari 2007
rapport nr. 07-027

Status uitgave: eindrapport
Rapport nr.: 07-027
Datum uitgave: 23 februari 2007
Titel: Beoordeling beschermde soorten Vulcanus II, Vaassen
Subtitel: *Quick scan* in het kader van de Flora- en faunawet
Samensteller: ir. J.M. Reitsma
Aantal pagina's inclusief bijlagen: 24
Project nr.: 07-012
Projectleider: ir. J.M. Reitsma
Naam en adres opdrachtgever: Hegeman Bouwontwikkeling bv
Postbus 432 7600 AK Almelo
Referentie opdrachtgever: brief dd 16 januari 2007
Akkoord voor uitgave: Directeur Bureau Waardenburg bv
drs. A.J.M. Meijer

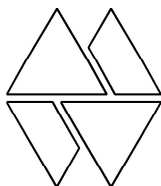
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Hegeman Bouwontwikkeling bv

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

Voorwoord

Hegeman Bouwontwikkeling bv is voornemens om op het Vulcanusterrein te Vaassen woningbouw te realiseren.

Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet.

Hegeman Bouwontwikkeling bv heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om een *quick scan* naar beschermde soorten in een deel van het Vulcanusterrein uit te voeren. Het betreft het noordoostelijk deel van het terrein, grenzend aan de Dorpsche beek en de Laan van Fasna (zie figuur1). Voor dit gedeelte (Vulcanus II) is een partiële herziening van het bestemmingsplan in voorbereiding. In dit rapport wordt verslag gedaan van de bevindingen. Het betreft in feite een actualisering van een eerder uitgevoerde *quick scan* van het gehele Vulcanusterrein (Reitsma, 2003), toegespitst op Vulcanus II.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

J.M. Reitsma	projectleiding, veldwerk, rapportage
M. Japink	kaartvervaardiging

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en vrijetijdsbesteding gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het Kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem is ISO gecertificeerd.

Vanuit Hegeman Bouwontwikkeling bv werd de opdracht begeleid door de heer G. Schoterman.

Disclaimer

De studie betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren. Deze beoordeling is gebaseerd op bronnenonderzoek, veldonderzoek en deskundigenoordeel. Veldonderzoek is altijd een momentopname. Bureau Waardenburg waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding en doel.....	7
1.2 Aanpak <i>quick scan</i>	7
1.3 Het plangebied	8
1.4 Voorgenomen ingreep en mogelijke effecten	10
1.5 Bronnenonderzoek	11
2 Effectbeoordeling.....	13
2.1 Flora.....	13
2.2 Vissen	13
2.3 Herpetofauna.....	14
2.4 Grondgebonden zoogdieren	14
2.5 Vleermuizen	15
2.6 Vogels.....	15
2.7 Beschermde soorten ongewervelden	15
2.8 Beschermde gebieden	16
3 Conclusies en aanbevelingen	17
3.1 Conclusies	17
3.2 Aanbevelingen	17
4 Literatuur.....	19
Bijlage 1 Wettelijk kader	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Bij de uitvoering van de voorgenomen woningbouw op het Vulcanusterrein, te Vaassen zal rekening moeten worden gehouden met het huidige voorkomen van krachtens de Flora- en faunawet beschermde soorten planten en dieren. Als de voorgenomen ingreep naar verwachting leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moet worden verkregen. Bovendien dient rekening te worden gehouden met eventuele effecten op beschermde natuurgebieden.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een *quick scan* naar beschermde soorten. Deze rapportage geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig en/of kunnen in het plangebied verwacht worden?
- Welke functie heeft het plangebied voor de aanwezige beschermde natuurwaarden?
- Welke effecten op beschermde natuurwaarden heeft de ingreep?
- Worden verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden? Zo ja, welke?
- Moet hiervoor ontheffing worden aangevraagd?
- Is nader onderzoek nodig?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie (vermindering) en compensatie van schade aan beschermde natuurwaarden?

Deze rapportage kan dienst doen bij de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag ex artikel 75 in het kader van de Flora- en faunawet.

1.2 Aanpak *quick scan*

De *quick scan* betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De *quick scan* vindt plaats op grond van:

- Bronnenonderzoek
- Terreinbezoek
- Expert judgement.

Bronnenonderzoek, eerder uitgevoerd onderzoek Vulcanusterrein

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is het Natuurloket op internet (www.natuurloket.nl) bezocht en zijn diverse verspreidingsatlassen van

relevante soortgroepen en (jaar)verslagen van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Door Bureau Waardenburg is begin 2003 een quick scan uitgevoerd voor het gehele Vulcanusterrein, in opdracht van Inbo Stedenbouwkundigen bnSP (Reitsma, 2003; Bureau Waardenburg rapportnr. 03-006). In de zomer van 2003 is aanvullend veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde planten en amfibieën. Resultaten van dit onderzoek zijn in de vorm van een notitie verstrekt (briefkenmerk JMR/02-296-04; 1 oktober 2003).

Terreinbezoek

Het plangebied Vulcanus II is op 2 februari 2007 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Expert judgement

De *quick scan* is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitsel geven over de afwezigheid van soorten. De *quick scan* betreft geen veldinventarisatie. Een veldinventarisatie omvat verscheidene opnamerondes die seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd. Daarom is expert judgement nodig om de geschiktheid van het plangebied voor mogelijk voorkomende soorten te beoordelen. Als de beschikbare gegevens onvoldoende houvast bieden om tot een goed beoordeling te komen, zal dit expliciet worden aangegeven.

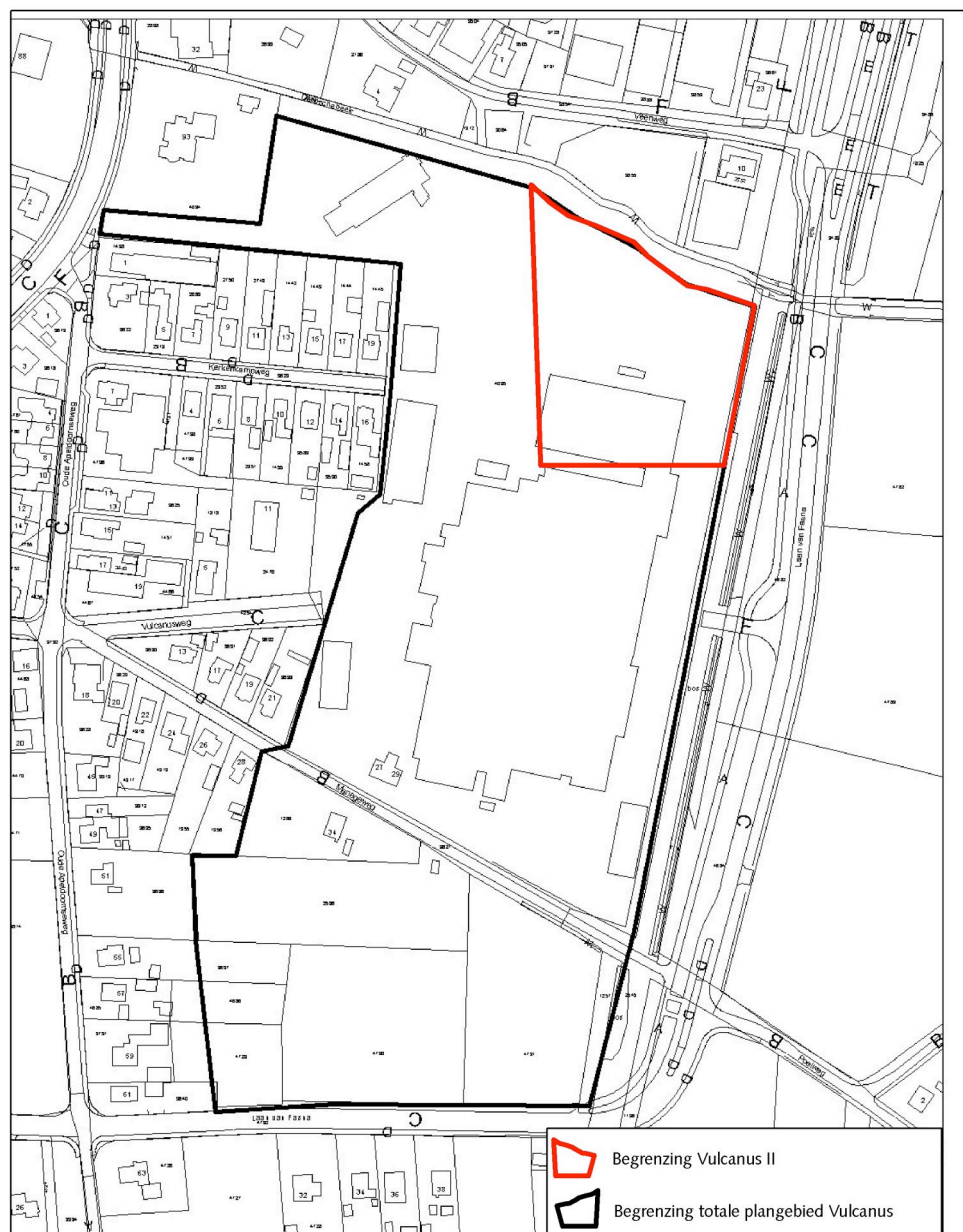
1.3 Het plangebied

Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het Vulcanusterrein. Vulcanus II vormt daarbinnen een relatief klein gedeelte in de noordoosthoek van het terrein. Vulcanus II wordt aan de noordzijde begrensd door de Dorpsche beek, aan de oostzijde door de Laan van Fasna. Het totale Vulcanusterrein is ca. 6 ha groot, Vulcanus II heeft een oppervlakte van ca. 0,8 ha. Het gebied ligt aan de zuidoostzijde van Vaassen.

Voorheen was op dit terrein de Vulcanusfabriek (ijzergieterij) gevestigd. Deze fabriek is inmiddels gesloopt, waarbij de grond geroerd/vergraven is en verhardingen en betonelementen zijn verwijderd. Wat op dit moment resteert is een overwegend zandig terrein, schaars begroeid met voornamelijk ruderaal soorten en pioniersoorten van relatief schraalzandige milieu's. Hier en daar is door verslemping en berijding de bodem slecht doorlatend geworden en blijft regenwater op het terrein staan. Verder zijn in het terrein door vergraving twee waterpartijen ontstaan/aangelegd.

Het terrein heeft op dit moment hierdoor nauwelijks ecologische waarde. Uitzondering hierop vormt de Dorpsche beek. Dit is een sprengbeek afkomstig van het Veluwemassief. Ze voert kwelwater (gezien de roestkleur van het water) af richting Apeldoorns Kanaal. Uit het Integraal Waterbeheersplan Veluwe en Vallei (Waterschap

Veluwe, 1995) blijkt dat de beek in gebied ligt met de functie 'water voor landbouw en kwelafhankelijke land- en waternatuur'. De beek is enkele jaren geleden vergraven in het kader van een saneringsoperatie (bodem- en grondwaterverontreiniging; Waterschap Veluwe). De beek is ter hoogte van Vulcanus II sterk versmald (1 – 1,5 m breed) en stroomt daardoor zeer snel binnen een diepe bedding met relatief steile taluds (ca. 2-3 m hoog). De oevers zijn hier beschoeid met hout. De bodem is over het algemeen zandig, met op diverse plaatsen grint en puin. Aan de noordwestrand van het plangebied grenst het aan een gedeelte waar de beek verbreed is. Recent is hier door vergraving een beekbegeleidend moerassig deel aangelegd, deels gevuld met stilstaand water.

Figuur 1 Het studiegebied (schaal ca. 1:3.000).

Foto 1 Vulcanus II, gezien vanuit de noordoosthoek (in zuidelijke richting)

Foto 2 Dorpsche beek (gezien in westelijke richting), aan de noordrand van het plangebied

1.4 Voorgenomen ingreep en mogelijke effecten

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van de voorgenomen ingreep.

Inbo Stedenbouwkundigen bnSP heeft in opdracht van de gemeente Epe en Nijhuis-Hegeman V.O.F. in 2002 een stedenbouwkundig plan opgesteld voor het gehele Vulcanusterrein te Vaassen (Inbo, 2002). Binnen het gedeelte Vulcanus II is een blok gestapeld woningen (maximaal 8 eenheden), een blok half vrijstaande woningen (maximaal 6 eenheden) en een blok aaneen gebouwde woningen (maximaal 10 eenheden) voorzien, met bijbehorende erven. Rondom de wooneenheden wordt verharding (toegangsweg) aangelegd. Tussen de Dorpsche beek en de verharding komt een groenstrook (plantsoen). De beek zelf en haar oeverzones blijft onaangetast in het plan.

Het terrein is op dit moment al ontdaan van houtige vegetatie (voor zover die aanwezig was). Verhardingen zijn allemaal afgevoerd. Ten behoeve van de kelders die onder de wooneenheden zullen worden aangebracht, zijn twee tijdelijke wateren ontstaan in het terrein als gevolg van vergraving. Deze vergraving heeft eind 2006 plaatsgevonden. Maatregelen die nog verwacht kunnen worden en waarbij effect op beschermde natuurwaarden zou kunnen optreden betreffen:

- te dempen tijdelijke wateren (ca. maart 2007)
- opbrengen grond ten behoeve van bebouwing, weg aanleg etc. (vanaf ca. maart 2007)

De ingreep kan omschreven worden als ingreep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. De ingreep wordt niet uitgevoerd volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Voor het uitvoeren van de ingreep geldt een vrijstelling van soorten in tabel 1 (zie Bijlage 1).

De volgende mogelijke effecten worden in dit rapport beoordeeld:

- Verlies van areaal / biotoop.
- Verstoring door beweging, licht en geluid gedurende de werkzaamheden.
- Verstoring door beweging, licht en geluid in de gebruiksfase.
- Versnippering.

In deze *quick scan* worden de volgende (mogelijke) effecten buiten beschouwing gelaten:

- Emissies van schadelijke stoffen.
- Trillingen.
- Hydrologische veranderingen.

Als er reden is te veronderstellen dat deze effecten kunnen leiden tot het overtreden van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet dan wel van de Natuurbeschermingswet 1998, zal dat expliciet worden vermeld. In andere gevallen wordt aangenomen dat deze effecten zodanig beperkt zijn, dat ze voor de beoordeling het onderhavige plan of project niet van belang zijn.

1.5 Bronnenonderzoek

Het plangebied 'Vulcanus II' ligt in het kilometerhok x:194 / y:477. Een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten geeft het Natuurloket (www.natuurloket.nl zie tabel 1.1).

Tabel 1.1. *Rapportage Natuurloket voor kilometerhok x:194 / y:477*
FF1 = Flora- en faunawet categorie 1 (vrijstelling); FF23 = Flora- en faunawet categorie 2 of 3 (strik(er) beschermd); H/V = Habitatrictlijn / Vogelrichtlijn; RL = Rode lijst

Soortgroep	FF1	FF23	H/V	RL	Volledigheid	Detail	Actualiteit
Vaatplanten	4	1	-	1	goed		1975-2004
Mossen	-	-	-	-	niet onderzocht		1996-2006
Korstmossen	-	-	-	-	niet onderzocht		1991-2006
Paddenstoelen	-	-	-	-	slecht onderzocht		1990-2005
Zoogdieren	-	-	-	-	niet onderzocht		1995-2005
Broedvogels	-	1	-	-	slecht onderzocht	0%	1994-2005
Watervogels	-	-	-	-	niet onderzocht		96/97-03/04
Reptielen	-	-	-	-	niet onderzocht		1991-2005
Amfibieën	-	-	-	-	niet onderzocht		1991-2005
Vissen	-	-	-	-	niet onderzocht		1991-2005
Dagvlinders	-	-	-	2	goed	0%	1994-2004
Nachtvlinders	-	-	-	-	redelijk		1980-2005
Libellen	-	-	-	-	matig		1991-2005
Sprinkhanen	-	-	-	-	redelijk		1991-2005
Overige ongewervelden	-	1	1	-	slecht onderzocht	51-100%	1991-2005

Het plangebied beslaat met een oppervlak van 0,8 ha minder dan 1 % van het kilometerhok waarvan brongegevens beschikbaar zijn. Het Natuurloket geeft aan dat de flora van het betreffende kilometerhok goed is onderzocht. Voor het kilometerhok waarin het plangebied ligt wordt het voorkomen van vijf beschermde plantensoort(en) vermeld en één rode lijstsoort. Van de fauna zijn dagvlinders goed onderzocht, de overige groepen zijn niet of slecht onderzocht.

Om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van in de regio voorkomende beschermde soorten is gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke en betrouwbare bronnen, waaronder verspreidingsatlassen, recente artikelen en internetsites (zie literatuurlijst).

2 Effectbeoordeling

2.1 Flora

Voorkomen en functie

De droog-grazige delen die op het terrein van Vulcanus II voorkomen worden gedomineerd door soorten als roodzwenkgras, gladde witbol, gewoon struisgras, kweek, kropaar. Het aantal kruiden is redelijk beperkt: soorten als kruipende boterbloem, biggekruid, sintjanskruid, duizendblad, jacobskruiskruid, gewone hoornbloem, schapezuring, akkerdistel, ridderzuring, bijvoet e.d. komen regelmatig voor. Langs de randen komt verspreid ook braamstruweel voor. De oeverbeplanting langs de Dorpsche beek is verstoord als gevolg van de saneringswerkzaamheden die hier recent door het Waterschap zijn uitgevoerd. De indruk bestaat dat langs en in de beek ter hoogte van het onderzoeksgebied geen bijzondere soorten planten voorkomen. In de beek, en ook in de aangelegde moerassige verbreding, komt hier en daar sterrenkroos voor. In de tijdelijk aangelegde wateren op het terrein komt geen begroeiing voor.

Op grond van de aangetroffen vegetaties en terreinkenmerken worden geen beschermde soorten verwacht. Evenmin worden niet-beschermde soorten van de Rode lijst verwacht.

Effecten en ontheffing

Beschermde soorten planten zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht; effecten en aanvragen van ontheffing is voor deze groep derhalve niet aan de orde.

2.2 Vissen

Voorkomen en functie plangebied

De volgende beschermde soorten vissen zijn uit de regio (beken afkomstig van het Veluwemassief) bekend en zouden in de Dorpsche beek voor kunnen voorkomen: bierpje en beekprik. Tijdens het veldbezoek zijn geen vis soorten vastgesteld.

Effecten en ontheffing

Recent zijn in en rond de Dorpsche beek saneringswerkzaamheden uitgevoerd. Daarbij zijn plaatselijk de oevers opnieuw beschoeid en is ook een verbreding in de beek aangebracht (moerassige laagte). Dit betekent dat hier meer variatie in stroomsnelheid, sediment e.d. kan ontstaan met als gevolg meer variatie in biotoop voor visfauna.

De beek en haar oevers worden in het stedenbouwkundige plan niet aangetast; de natuurwaarden kunnen hier zelfs toenemen. Negatieve effecten op beschermde vissoorten zijn dan ook niet te verwachten. Er is evenmin sprake van het overtreden van verbodsbepalingen; het aanvragen van ontheffing is daarmee niet aan de orde.

2.3 Herpetofauna

Reptielen

Reptielen worden op grond van de terreinkenmerken en brongegevens (Creemers, 1998) niet verwacht in het onderzoeksgebied.

Amfibieën; voorkomen en functie plangebied

Uit het zuidelijk deel van het Vulcanusterrein (greppel langs Manegeweg) is in 2003 één adulte bruine kikker waargenomen. Dit deel ligt lager dan Vulcanus II en biedt daarmee meer kansen aan amfibieën. Incidenteel zouden hier ook gewone pad en groene kikker voor kunnen komen. Vulcanus II biedt door het ontbreken van permanent water nauwelijks kansen voor amfibieën. De tijdelijke wateren op het terrein zijn ontstaan in het najaar van 2006 en worden rond maart 2007 weer gevuld. Dit betekent dat de rugstreeppad (die op de Veluwe hier en daar voorkomt en in staat is tijdelijke wateren te koloniseren) hier evenmin kansen krijgt/heeft. Langs de Dorpsche beek is het voorkomen van de bruine kikker niet uit te sluiten.

Overige soorten amfibieën zijn niet bekend van het plangebied en worden evenmin verwacht.

Effecten en ontheffing

Door de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden betreffende de volgende soorten: bruine kikker. Het aanvragen van ontheffing is derhalve niet aan de orde.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie plangebied

De volgende beschermde soorten grondgebonden zoogdieren zijn uit de regio bekend en zouden incidenteel in het plangebied kunnen voorkomen: mol, veldmuis, huisspitsmuis en bosmuis. Tijdens het veldbezoek zijn geen (tekenen van) zoogdieren waargenomen. Het plangebied heeft naar verwachting slechts een zeer beperkte betekenis voor deze (algemene) soorten zoogdieren, met name vanwege het grotendeels ontbreken van begroeiing en dekking.

Effecten en ontheffing

De ingreep kan naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied, het doden van enkele individuen, vernietiging van voortplantingsgebied mol, veldmuis, huisspitsmuis en bosmuis. Dit heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat het aantal dieren dat hiermee gemoeid is relatief klein is.

Omdat het algemene soorten betreft (tabel 1 soorten; zie bijlage 1) geldt hiervoor een vrijstelling en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

2.5 Vleermuizen

Voorkomen en functie plangebied

Vanwege het ontbreken van gebouwen en bomen binnen het plangebied kunnen verblijfsplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten. Het terrein zal hooguit een marginale betekenis kunnen hebben als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis.

Tijdens het veldbezoek zijn geen vleermuizen waargenomen; het seizoen was daarvoor ook ongeschikt.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting geen negatieve invloed hebben op de (marginale) functie die het plangebied op dit moment heeft voor vleermuizen. Het overtreden van verbodsbepalingen is niet aan de orde en daarmee evenmin het aanvragen van ontheffing.

2.6 Vogels

Voorkomen en functie

Het plangebied Vulcanus II heeft in de huidige situatie geen betekenis voor broedvogels. Opgaande begroeiing ontbreekt en de verstoring (werkverkeer, betreding door mensen) is zo groot dat ook grondbroeders kunnen worden uitgesloten.

Als foerageergebied heeft het terrein op dit moment een marginale functie voor algemene soorten van stedelijk milieu zoals spreeuw, zwarte kraai, mezensoorten, merel e.d.

Effecten, mitigatie, ontheffing

Door de ingreep worden naar verwachting geen verbodsbepalingen overtreden betreffende (broed)vogels. Daarbij moet er wel op worden toegezien dat er tijdens het broedseizoen (half maart – begin augustus) geen vogels tot broeden (kunnen) komen. Gezien de huidige situatie op het terrein is die kans overigens als erg klein in te schatten. Het aanvragen van een ontheffing is dus niet nodig. Zie § 3.2 voor aanbevelingen voor mitigerende maatregelen.

2.7 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie plangebied

Op grond van verspreidingsgegevens (Bouwman, 2005; De Bruyne, 2002; Gittenberger *et al.*, 1998; Huijbregts, 2003; Kalkman *et al.*, 2003; Kleukers *et al.*, 1997; Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002; Peeters *et al.*, 2004; Tax, 1989; Timmermans *et al.*, 2004; <http://www.anemoon.org>) en terreinkenmerken worden geen beschermde ongewervelden verwacht binnen het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelden aangetroffen.

Effecten en ontheffing

Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde ongewervelden. Er zijn derhalve geen effecten op beschermde ongewervelden te verwachten.

2.8 Beschermde gebieden

Het plangebied 'Vulcanus II' is of maakt geen deel uit van een Natura 2000 gebied of beschermd natuurmonument. In de directe omgeving liggen geen Natura 2000 gebieden of beschermde natuurmonumenten of andere gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur.

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Conclusies

Het plangebied Vulcanus II heeft een marginale betekenis voor algemene (beschermde) soorten grondgebonden zoogdieren (mol, huisspitsmuis, veldmuis, bosmuis), vleermuizen (marginale functie als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis), amfibieën (bruine kikker) en vogels (marginale functie als foerageergebied voor algemene soorten van stedelijk milieu). Het voorkomen van strikt(er) beschermde soorten vis in de Dorpsche beek is niet uit te sluiten (beekprik en biermuis). Omdat echter naar verwachting op grond van de ingreep geen verbodsbepalingen zullen worden overtreden (anders dan met betrekking tot algemene (tabel 1) soorten waarvoor een algehele vrijstelling geldt), is er geen noodzaak voor het aanvragen van een ontheffingsaanvraag. Hierbij is er van uitgegaan dat de mitigerende maatregelen zoals verwoord in de volgende paragraaf zullen worden uitgevoerd.

3.2 Aanbevelingen

Hieronder worden enkele mitigerende maatregelen aanbevolen, waarmee tevens invulling wordt gegeven aan de eis van zorgvuldig handelen en aan de zorgplicht.

Aanbevolen wordt om de beekbegeleidende beplanting weer te herstellen door lokale aanplant van zwarte els. In tegenstelling tot wat in het stedenbouwkundig plan staat vermeld, wordt aanbevolen in de oeverzone verder geen kruidachtige soorten aan te planten; deze komen vanzelf. Aanbevolen wordt om verstoring/betreding van de Dorpsche beek en de oeverzones van deze beek zoveel als mogelijk te beperken. Dit zou kunnen door de oeverzone uit te rasteren.

Aanbevolen wordt de nog aanwezige stobben weg te halen voor half maart in verband met kansen voor vestiging van broedvogels als merel, winterkoning e.d.

Het broedseizoen loopt vanaf half maart tot en met augustus. Indien er werkzaamheden binnen dit seizoen zijn gepland kunnen deze worden uitgevoerd indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Dit kan door voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden het terrein te controleren op nesten.

Foto 3 De moerassige verbreding aangelegd langs de Dorpsche beek (voor het grootste deel net buiten het plangebied Vulcanus II)

Foto 4 Tijdelijke waterpartij op het terrein van Vulcanus II (gezien in westelijke richting).

4 Literatuur

- Bergmans, W. & A. Zuiderwijk, 1986. Atlas van Nederlandse amfibieën en reptielen en hun bedreiging. Vijfde herpetogeografische verslag. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionidea. – Nederlandse fauna 7. Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Bouwman, J., 2005. Vlinders (Lepidoptera) in de periode 2000-2004. In: Waarnemingenverslag ongewervelden 2005. EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., V. van Laar, C. Smeenk, & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Bruyne, R. de., 2002. De Nauwe korfslak *Vertigo angustior* in Nederland (Mollusca: Gastropoda). Nederlandse Faunistische Mededelingen (16): 11-20.
- Creemers, R.C.M., 1998. Prioritaire reptielen en amfibieën in Gelderland. RAVON i.s.m. Natuurbalans / Limes divergens, Nijmegen.
- Dijkstra, V., H. Limpens, E. Jansen, N. Hoogeveen & L. Verheggen, 1999. Vleermuizen in Gelderland.
- Gittenberger, E., A.W. Janssen, W.J. Kuijper, J.G.J. Kuiper, T. Meijer, G. van der Velde & J.N. de Vries, 1998. De Nederlandse Zoetwatermollusken. Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. Nederlandse Fauna 2. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Huijbregts, H., 2003. Beschermde kevers in Nederland. Nederlandse Faunistische Mededelingen 19-2003, pag. 1-27.
- Inbo Stedenbouwkundigen bnSP, 2002. Tussen de Enken. Stedenbouwkundig plan Vulcanusterrein Vaassen, gemeente Epe.
- Kalkman, V., R. Ketelaar & M. van der Weide, 2003. Libellen (Odonata) in de periode 2000-2002. In: Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen 2003. EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Kleukers, R., E. van Nieukerken, B. Odé, L. Willemse & W. van Wingerden, 1997. De Sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera). Nederlandse Fauna 1. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Limpens, H., K. Mosterd & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- LNv, 2004. Besluit Rode lijsten flora en fauna. Ministerie van LNv, Den Haag.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nederlands Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij en EIS-Nederland, Leiden.

- Nie, H.W. de, 1997. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen (2e herziene druk). Media Publishing, Doetinchem.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Mabelis. H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit & H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata). Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Reitsma, J.M., 2003. Quick scan natuurwaarden Vulcanusterrein, Vaassen. Bureau Waardenburg bv Culemborg; rapportnr. 03-006.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. Nederlands Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en EIS-Nederland, Leiden.
- Tax, M.H., 1989. Atlas van de Nederlandse dagvlinders. Vlinderstichting, Wageningen.
- Timmermans, G., R. Lipmann, M. Melchers & H. Holsteijn, 2004. Gewone rivierkreeft *Astacus astacus* (Linnaeus, 1758). EIS-Nederland, www.naturalis.nl/eis.

Bijlage 1 Wettelijk kader

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ingrepen en beheer beschreven. Het geeft weer hoe de wettelijke toetsingskaders door Bureau Waardenburg worden gehanteerd bij het opstellen van ecologische beoordelingen.

De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet (§ 1.2 van deze bijlage), de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (§ 1.3). Tevens wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten (§ 1.4) en de Ecologische Hoofdstructuur (§ 1.5) bij ecologische toetsingen.

1.2 Flora- en faunawet¹

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen.

De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)

Artikel 8:	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
Artikel 9:	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
Artikel 10:	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.
Artikel 12:	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en ontheffingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader is begin 2005 gewijzigd door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur, doorgaans aangeduid als de AMvB artikel 75. Er gelden verschillende regels voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ingrepen en die in het kader van bestendig gebruik en beheer.

---

¹ Deze paragraaf is in belangrijke mate gestoeld op de brochure 'Buiten aan het werk?' (LNV, 2005a).

Er bestaan drie beschermingsregimes corresponderend met drie verschillende groepen beschermde soorten, opgenomen in drie bijbehorende tabellen in de LNV- brochure.

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn alle vogelsoorten en de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of in Bijlage 1 van de AMvB artikel 75. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw en landbouw en uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling worden genoemd als openbaar belang. Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt. Mitigatie (het vermijden of verzachten van negatieve effecten) en compensatie (het aanbieden van vervangend leefgebied) kunnen deel uitmaken van het zorgvuldig handelen.

Samenvatting toetsingskader Flora- en faunawet

Het toetsingskader van de Flora- en faunawet voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig gebruik en beheer luidt dus:

1. Komen er soorten uit Tabel 1 voor? Hiervoor geldt een vrijstelling. Alleen de zorgplicht is van toepassing.
2. Komen er soorten uit Tabel 2 voor? Dan geldt een vrijstelling (mits gedragscode) of moet ontheffing worden aangevraagd (lichte toetsing).
3. Komen er soorten uit Tabel 3 voor? Er geldt een vrijstelling voor bestendig gebruik en beheer (mits gedragscode; niet voor art. 10). In overige gevallen is altijd ontheffing nodig (uitgebreide toetsing).

1.3 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddestoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2004). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden geleverd. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

